פְּתָגְמֵי מוֹהֲרַא"ש

מֵאֵת רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, הָאי"ש אֲשֶׁר עַל הָעֵדָה, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ הָרַב"צ רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לָעזֶר שְׁלִיט"א

יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
יְבְנְאֵל

גִּלָּיוֹן מס' 4 | בְּכָל עִנְיְנֵי הַגִּלָּיוֹן נָא לִפְנוֹת לְמֵייל m.l.mohorosh@gmail.com

אֱמוּנַת חֲכָמִים

הִנֵּה מַעֲלָתָהּ שֶׁל אֱמוּנַת חֲכָמִים הִיא כָּל כָּךְ גְּדוֹלָה, עַד שֶׁזּוֹכָה עַל יָדָהּ לְזִכּוּךְ הַמֹּחִין וּלְשֵׂכֶל בָּרוּר, וְזוֹכָה לְהוֹצִיא וּלְקַבֵּל מִכָּל מַה שֶּׁלּוֹמֵד בַּתּוֹרָה מִשְׁפְּטֵי אֱמֶת, הַיְנוּ הַנְהָגוֹת יְשָׁרוֹת לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיֵּדַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דָּבָר הוּא וְהַתְּלוּיִים בּוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א סִימָן סא), וְזוֹכֶה לְהַמְתָּקַת הַדִּינִים (עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א סִימָן מב) וּלְהַצָּלָה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת (עַיֵּן סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת הַצָּלָה סִימָן יט).

וְלָכֵן עִקַּר שְׁלֵמוּת אֱמוּנַת חֲכָמִים הוּא שֶׁיַּאֲמִין בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל הַצַּדִּיק, וְיִרְאֶה לְקַיְּמוֹ בִּפְשִׁיטוּת וּבְתָמִימוּת, וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א סִימָן קכג): שֶׁהָעִקָּר וְהַיְסוֹד שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בּוֹ, הוּא לְקַשֵּׁר אֶת עַצְמוֹ לְהַצַּדִּיק שֶׁבַּדּוֹר, וּלְקַבֵּל דְּבָרָיו עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה, דָּבָר קָטֹן וְדָבָר גָּדוֹל. וְלִבְלִי לִנְטוֹת חַס וְשָׁלוֹם מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמֹאל. וּלְהַשְׁלִיךְ מֵאִתּוֹ אֶת כָּל הַחָכְמוֹת, וּלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם שֵׂכֶל, בִּלְעֲדֵי אֲשֶׁר יְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְהָרַב שֶׁבַּדּוֹר, עַיֵּן שָׁם.

וְכָךְ יֵשׁ לִלְמֹד מִנְּכִדּוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנַ"ת זַ"ל, רַבִּי מִיכְלִי מִטּוּלְטְשִׁין זַ"ל, שֶׁלְּעֵת זִקְנָתוֹ נֶחֱלָה, וְהָיָה כָּל גּוּפוֹ נָפוּחַ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְהִזְמִינוּ בְּנֵי בֵּיתוֹ לְלֹא יְדִיעָתוֹ רוֹפֵא שֶׁיִּבְדְּקֵהוּ. כְּשֶׁרָאָה זֹאת, הִכָּה רַבִּי מִיכְלִי עַל הַשֻּׁלְחָן וְאָמַר: 'כְּשֶׁנּוֹסְעִים לְרַבִּי וְלֹא שׁוֹמְעִים לוֹ – אִם כֵּן מַדּוּעַ נוֹסְעִים אֵלָיו?!' ('אָז מָען פָּארט צוּ אַ רֶבִּי'ן, אוּן מָען פָּאלְגְט אִים נִיט – פַארְוָואס מָען צוּ אִים?!'); וּפָנָה לָרוֹפֵא וְאָמַר לוֹ: 'מַה שֶׁתְּצַוּוּ עָלַי לַעֲשׂוֹת – לֹא אֶעֱשֶׂה; מַה שֶׁתְּצַוּוּ עָלַי לֹא לַעֲשׂוֹת (הַיְנוּ מַה שֶּׁיֹּאמַר הָרוֹפֵא שֶׁאֵין לוֹ לֶאֱכֹל וְכַיּוֹצֵא) – **בָּזֹאת לֹא אֶשְׁמַע לָכֶם!**' ('וָואס אִיר וָועט מִיר הֵייסָן טָאן – וָועל אִיךְ נִישְׁט טָאן; וָואס אִיר וָועט מִיר הֵייסָן נִישְׁט – וָועל אִיךְ אַייךְ פָּאלְגָן!'), וְכָל זֹאת מִפְּנֵי הַזְּהָרָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, לְבִלְי לֵילֵךְ אֶל רוֹפְאִים (עַיֵּן שִׂיחוֹת הָר"ן סִימָן נ). כְּשֶׁשָּׁמַע זֹאת הָרוֹפֵא חָזַר כְּלְעֻמַּת שֶׁבָּא, וְהָלַךְ וְשָׁב לְדַרְכּוֹ בְּאָמְרוֹ שֶׁאֵין לְרַבִּי מִיכְלִי שׁוּם סִכּוּי לָקוּם מֵחָלְיוֹ וּלְהִשָּׁאֵר בַּחַיִּים; אוּלָם רַבִּי מִיכְלִי הִבְרִיא לְגַמְרֵי, וְחַי אַחַר כָּךְ עוֹד כַּמָּה שָׁנִים טוֹבוֹת.

וְכֵן הָיָה נִזְהָר מְאֹד בִּטְבִילַת מִקְוֶה; וְאָמַר פַּעַם בְּדַרְכּוֹ רָמָז, שֶׁמֵּהַסּוֹפִי תֵּבוֹת שֶׁל "רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ הַוָ"ה" (תְּהִלִּים לד, כ)

יוֹצֵא הַצְּרוּף שֶׁל "**מִקְוֶה**", כִּי כָּל כָּךְ מוֹעֶלֶת לָאָדָם זְכוּת הַטְּבִילָה בַּמִּקְוֶה, עַד שֶׁיַּצִּילוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל צָרוֹתָיו וְרָעוֹתָיו. וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁנֶּחֱלָה לְעֵת זִקְנָתוֹ, הָיָה נִזְהָר מְאֹד בִּטְבִילַת מִקְוֶה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ כִּרְצוֹן רַבֵּנוּ ז"ל (עַיֵּן שִׂיחוֹת הָר"ן סִימָן קפה), וְעַל אַף שֶׁזֶּה בָּא לוֹ בְּקֹשִׁי גָּדוֹל, כִּי אַרְכָה לוֹ הַהֲלִיכָה לַמִּקְוֶה זְמַן רָב, וְגַם אַרְכָה לוֹ הַשְׁהִיָּה בַּמִּקְוֶה זְמַן רָב, מֻשָּׁךְ כִּשְׁתֵּי שָׁעוֹת, אַף עַל פִּי כֵן הוּא לֹא הִסְתַּכֵּל עַל כָּל זֶה כְּלָל, וְהָלַךְ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ לִטְבֹּל בַּמִּקְוֶה (עַיֵּן שִׁיחַ שָׂרְפֵי קֹדֶשׁ – הֶחָדֶשׁ סִימָנִים תשכו, תשיח).

וְכָךְ יֵשׁ לִלְמֹד גַּם מֵהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל רַבִּי יוֹסֵף זֶרַח, וּמַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה כָּךְ הָיָה, רַבִּי יוֹסֵף זֶרַח הָיָה מִתּוֹשָׁבֵי הָעִיר מוּנְקַאטְשׁ, וְהָיוּת שֶׁחָלְפוּ שָׁנִים רַבּוֹת מִיּוֹם חֻתָּנָתוֹ וַעֲדַיִן לֹא נִפְקַד בְּבָנִים, הוּא שָׂם פְּעָמָיו לָעִיר פְּרִימִישְׁלַאן, אֶל הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ, רַבִּי מֵאִיר מִפְּרִימִישְׁלַאן זי"ע. בְּהַגִּיעוֹ לְשָׁם, יָרַד מִן הָעֲגָלָה וְנִכְנַס אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה, וּמְשָׁרָאָה אוֹתוֹ הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ, רַבִּי מֵאִיר מִפְּרִימִישְׁלַאן זי"ע, פָּתַח אֶת פִּיו הַקָּדוֹשׁ וְאָמַר: 'אֲנִי אֵינִי יָכוֹל לַעֲזֹר לְךָ, אַךְ יֵשׁ עֵצָה אַחַת אֲשֶׁר עַל יָדָהּ תִּזָּכֶה לְהִפָּקֵד בְּבָנִים, שֶׁתֵּלֵךְ וּמִיָּד תַּעֲלֶה עַל הָעֲגָלָה וְתִסַּע לְהַ"יְשְׁמַח מֹשֶׁה" מִבְּלִי לַעֲצֹר בְּשׁוּם תַּחֲנָה בַּדֶּרֶךְ', מִשֶּׁשָּׁמַע זֹאת רַבִּי יוֹסֵף זֶרַח, תֵּכֶף וּמִיָּד עָלָה עַל הָעֲגָלָה וְיָצָא לְדַרְכּוֹ.

אֲלָא שֶׁלֹּא יָדַע לָשִׁית עֵצוֹת בְּנַפְשׁוֹ, כִּי יָצָא לַדֶּרֶךְ בְּעֶרֶב שַׁבַּת קֹדֶשׁ, וְהַדֶּרֶךְ עוֹבֶרֶת בְּעִירוֹ, וּלְאַחַר מִכֵּן עָלָיו לִנְסֹעַ עוֹד כַּמָּה שָׁעוֹת, וְאֵיךְ יַעֲבֹר בְּעִירוֹ מִבְּלִי לְהוֹדִיעַ לְאִשְׁתּוֹ שֶׁהוּא לֹא יִהְיֶה בְּבֵיתוֹ בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, וְעַל כֵּן, הִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתּוֹ וְשָׁלַח שָׁלִיחַ לְהוֹדִיעַ לְאִשְׁתּוֹ שֶׁהוּא מַגִּיעַ לָעִיר, וְהִיא יָצְאָה לְקַבֵּל אֶת פָּנָיו, וְהִפְצִירָה בּוֹ מְאֹד שֶׁיִּשָּׁאֵר בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּבֵיתוֹ, אֲבָל הוּא רָצָה לְהַמְשִׁיךְ בִּנְסִיעָתוֹ, כִּי חָפֵץ מְאֹד בְּבָנִים, אַךְ הִיא אָמְרָה לוֹ, שֶׁגַּם הִיא חָפְצָה מְאֹד בְּבָנִים, וְגַם הִיא חָפְצָה לִנְסֹעַ לְהַ"יְשְׁמַח מֹשֶׁה", וְהִיא חוֹשֶׁשֶׁת שֶׁלֹּא יִתָּקַע בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ, וְלָכֵן הִפְצִירָה בּוֹ מְאֹד שֶׁיִּשָּׁאֵר בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּבֵיתוֹ, וּלְאַחַר הַשַּׁבָּת יִסְעוּ יַחַד, וֶהְיוֹת שֶׁהָיָה עָיֵף מְאֹד, וְכָל עַצְמוֹתָיו הָיוּ כִּמְעַט שְׁבוּרוֹת מֵרִבּוּי הַנְּסִיעוֹת, נִמְשַׁךְ אַחַר דִּבְרֶיהָ, וְנִשְׁאַר לְשַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּבֵיתוֹ.

לְאַחַר הַשַּׁבָּת, בְּשָׁעָה שֶׁהֵחֵל בַּהֲכָנוֹת לַנְּסִיעָה, הִתְבַּשֵּׂר בִּבְשׂוֹרָה לֹא טוֹבָה, שֶׁהַ"יְשְׁמַח מֹשֶׁה" הִסְתַּלֵּק, וְהִצְטָעֵר מְאֹד מְאֹד, וּמִצְּפוֹנוֹ הָאֱשִׁים אוֹתוֹ, וְעַל כֵּן הֶחְלִיט שֶׁלְּכָל הַפָּחוֹת יִסַּע לַהַלְוָיָה. בְּהַגִּיעוֹ לַהַלְוָיָה, רָאָה קְבוּצוֹת קְבוּצוֹת שֶׁל אֲנָשִׁים, וְאֵיךְ שֶׁכָּל אֶחָד מְסַפֵּר עַל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁזָּכָה לִפְעֹל אֵצֶל הַ"יְשְׁמַח מֹשֶׁה", וְכָאַב לִבּוֹ מְאֹד עַל שֶׁלֹּא צִיֵּת לְרַבִּי מֵאִיר מִפְּרִימִישְׁלַאן זי"ע, וְגַם שָׁמַע מֵאֵיזוֹ קְבוּצָה שֶׁל אֲנָשִׁים, אֵיךְ שֶׁבִּשְׁעוֹתָיו הָאַחֲרוֹנוֹת שֶׁל הַ"יְשְׁמַח מֹשֶׁה", בִּזְמַן סְעוּדָה שְׁלִישִׁית, לֹא פָּסַק פִּיו הַקָּדוֹשׁ מִלִּשְׁאֹל וְלַחֲקֹר: 'הַאִם לֹא הִגִּיעַ קֹדֶם שַׁבַּת קֹדֶשׁ אֶחָד שֶׁרָצָה לְדַבֵּר עִמִּי וְכוּ', הַאִם לֹא הִגִּיעַ לְפֹה אֶחָד עֲבוּר בָּנִים וְכוּ'', וְהִצְטָעֵר מְאֹד רַבִּי יוֹסֵף זֶרַח עַל שֶׁלֹּא הָיְתָה לוֹ אֱמוּנַת חֲכָמִים בְּכָל מִלָּה שֶׁשָּׁמַע מֵרַבִּי מֵאִיר מִפְּרִימִישְׁלַאן זי"ע, שֶׁהֲרֵי אָמַר לוֹ בְּמִפְרָשׁ שֶׁיִּסַּע מִבְּלִי לַעֲצֹר בְּשׁוּם תַּחֲנָה בַּדֶּרֶךְ וְהוּא לֹא צִיֵּת, וֶהְיוֹת שֶׁהָיָה עָשִׁיר גָּדוֹל, וְרָצָה שֶׁעַל כָּל פָּנִים יִשָּׁאֵר מַשֶּׁהוּ לְזִכְרוֹ לְאַחַר הִסְתַּלְקוּתוֹ, עַל כֵּן בָּנָה מִכַּסְפּוֹ

הַפְּרָטִי בֵּית מִדְרָשׁ בָּעִיר מוּנְקַאטְשׁ, וְנִקְרָא "רַבִּי יוֹסֵף זָרְחָ'ס קְלוֹיְז", הַיְנוּ בֵּית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵף זָרַח, וּבֵית הַמִּדְרָשׁ הַזֶּה עָמַד עַל תִּלּוֹ עַד הַמִּלְחָמָה, וְיִתָּכֵן שֶׁעֲדַיִן עוֹמֵד עַד יָמֵינוּ אָנוּ.

וְלָכֵן הָעִקָּר שֶׁיַּאֲמִין בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל הַצַּדִּיק, וְיִרְאֶה לְקַיְּמוֹ בִּפְשִׁיטוּת וּבְתָמִימוּת, וְעַל יְדֵי זֶה לֹא יִצְטָרֵךְ לְהִתְחָרֵט כְּמוֹ שֶׁהִתְחָרֵט רַבִּי יוֹסֵף זָרַח, אַשְׁרֵי הַקּוֹנָה לְעַצְמוֹ אֶת הַמִּדָּה הַיְקָרָה וְהַנִּפְלָאָה הַזּוֹ, **אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא**.